

Francia vendégek

December 15-én magasrangú francia vendégek tettek látogatást Szegeden. Jacques Lecompt, a Francia Köztársaság budapesti nagykövete, valamint Laurent Deshusses követségi kulturális tanácsos, a budapesti Francia Intézet igazgatója felkeresték a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának francia tanszékét is. A vendége-

ket fogadta dr. Antalffy György rektor. A szegedi látogatás alkalmából Jacques Lecompt, eddigi munkásságának s a nemrégiben megjelent Jean-Paul Sartre-ról szóló kandidátusi disszertációjának elismeréseként, átadta dr. Nagy Géza egyetemi docensnek, a JATE francia tanszéke vezetőjének a francia „Akadémia” Pálmai tiszti fokozatát.

Oktatásügyi tanácskozás

A Művelődésügyi Minisztérium és az Országos Pedagógiai Intézet által szervezett 2 napos oktatásügyi tanácskozásra gyűltek össze négy megye — Bács-Kiskun, Békés, Csongrád és Szolnok — tanulmányi felügyelői, művelődési osztályvezetői, igazgatói munkaközösségek és továbbképzési intézetek vezetői január 26—27-én a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán.

A regionális tanácskozás résztvevőit dr. Mohóli Károly a főiskola főigazgatója köszöntötte, majd dr. Fabulya László, az Országos Pedagógiai Intézet osztályvezetője nyitotta meg az ülést. Megnyitójában az új elvi, politikai irányítás jelentőségét méltatta kiemelve, hogy mind az irányításban mind pedig az oktatás gyakorlatában szemléletváltozásra van szükség ahhoz, hogy az oktató-nevelő munka hatékonyabb legyen.

A megnyitó után dr. Gál Erzsébet az OPI osztályvezetője tartott előadást: „Tapasztalatok és módszertani javaslatok az alapelvek, valamint a tanórán kívüli nevelés tervének folyamatos megvalósításához” címmel. Előadásában hangsúlyozta, hogy a rendtartásnak, a nevelési és oktatási terv együttes alkalmazásának meghatározó szerepe van a tanuló személyiségének kibontakozásában.

Ezt követően Szekszárdi Ferencné az OPI munkatársa „Az osztályfőnöki óra és az osztály-

főnöki munka teendői” címmel tartott előadást.

A két előadást követő konzultáció után Szabó László az OPI munkatársa a tanítás — tanulás korszerűsítésének problémáival foglalkozott referátumában.

A tanácskozás második napján Spengler Györgyné, a Művelődési Minisztérium munkatársa előadásában szövegezte az újraszervezett minisztérium struktúrájáról, majd elmondta, hogy az 1972-es oktatáspolitikai párthatározatban megfogalmazott távlati fejlesztés programjának kidolgozása folytatódik. Fokozottabb figyelmet kell fordítani a műveltség tartamára és a tehetség kibontakoztatására, hiszen az iskoláknak egyre nagyobb szerepe van a nyitottabb társadalomépítésében. A köznevelés alapvető feladata napjainkban, hogy átfogóbb ismeretek nyújtására törekedjen, eltérően az eddigi specializált képzéstől.

Szó esett még a tanácskozáson a szakrendszerű oktatás előnyeit biztosító körzeti iskolák közötti szintkülönbségek csökkentéséről, az általános iskola tartalmi munkájában a közeljövőben bekövetkező olyan jellegű változásokról, melyek az alsó és felső tagozat közötti átmenet könnyítését szolgálják, valamint az iskolára való éretlenség veszélyes méreteket öltő problémáiról, a pályaválasztás és az általános iskolai pedagógiai felügyelet kérdéseiről.

Kitüntetés

A Magyar Jogász Szövetség 1980. december 16-án tartott X. küldöttgyűlésen dr. Jókai Lőránd főtájtár kitüntetéseket nyújtott át a jogi élet különböző területén eredményesen dolgozóknak. Dr. Kemény Béla, a József Attila Tudomány Egyetem tanszékvezető tanára eredményes munkája elismerésül a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetését kapta.

A küldött közgyűlés megválasztotta az elkövetkezendő öt esztendőre a szövetség vezetőit. A jogász szövetség elnökévé ismét dr. Antalffy György tanszékvezető egyetemi tanárt, a JATE rektorát választották.

Nívódíj

Dr. Péczely Györgynek, a földrajztudományok doktorának, a József Attila Tudományegyetem egyetemi tanárának a Magyar Meteorológus Társaság 47. közgyűlésén nívódíjat adományoztak Eghajlat című tanulmánykötetéről, mely a Tankönyvkiadó gondozásában jelent meg a közeljövőben.

Dr. Péczely György ugyanezen munkáját 1980-ban a Kiadói Főigazgatóság is Nívódíjjal tüntette ki. A Nívódíjat a professor 1980. december 18-án vette át a Művelődési Minisztériumban.

Köszöntés

Dr. Lipták Pál egyetemi tanárt, a József Attila Tudományegyetem Embertani tanszékének vezetőjét 1980. december 11-én köszöntötték munkatársai és a Biológus Szakcsoport tagjai nyugalmába vonulása alkalmából.

A Természettudományi Kar előadójában a Magyar Biológus Társaság szegedi csoportja és az Embertani tanszék munkatársai — dr. Farkas Gyula, dr. Boros Józsefné, dr. Marcsini Antónia, Szeles Anna, dr. Vámos Károly, dr. Kocsis Gábor és dr. Antal Elemér — tartották előadást.

Értelmiségi klub

A televízió és rádió műsorai a napilapok cikkei mellett nem kevés új magyar film, friss színházi bemutató, vagy újonnan megjelent regény témája az értelmiségiek egymástól való elszigetelődése szakma és kor szerint, de adott korosztályon, szakmán, sőt intézményen belül is. Ennek az elszigetelődésnek számtalan az egyéni és társadalomban gyökerező oka lehet és van. Az egyéni okok közt leggyakoribb a család, mely szinte kínálja a lehetőséget a begubózásra. Másik nem elhallgatható tény, hogy elég sok a fiatal diplomások közt a társadalmunkkal szemben felelősséget nem érző és nem vállaló, az egyszerű kudarcat hosszútávra konzerváló és misztifikáló értelmiségi, s még több azoknak a száma közöttük, akik bizonyos anyagi jóléteket megteremtve becsukják maguk mögött lakásuk ajtaját, kívül rekesztve így életükből nemcsak a nagyvilágot, de közvetlen mikrokozmoszunkat is. Az úgynevezett társadalmi okok szintén jól felismerhetők. Hajsza az érvényesülésért, a karrierért, az anyagi és szellemi kvalitást bizonyító státuszszimbólumok megszerzéséért, akármilyen „magának vallhat” az egyén.

Ezeket számba véve sajnos, kevesen vannak azok a fiatal diplomások, akik egyéni problémáikon túl fogékonyak a ma emberének és a mai magyar valóságnak problémáira. Ezt az egyelőre még kisszámú csoportot leginkább az a kérdés foglalkoztatja: hol a helye, mi a célja és a feladata a ma magyar értelmiségének.

„A diplomások nem egyszerűen csak szakemberek, hisz közéleti, művelődési, kulturális és ideológiai hivatások és hatások jóval túlmútat számukra szűken vett határain. Ezért megkülönböztetett jelentősége van körükben a szemlélet, meggyőződést formáló eszmecseréknek, amelyekre ifjúsági szövetségünk fórumait alkalmazni kell tennünk. Fel kell karolnunk a köz érdekeit szolgáló szakmai-közéleti törekvéseiket, fórumot biztosítva a támogatásra méltó kezdeményezéseknek, új megoldásoknak” — idézhetjük válaszként, s egyben módszerként is a KISZ Központi Bizottsága kongresszusi levelének az értelmiségiekre vonatkozó sorait.

problémák különböző aspektusokból merülnek fel, gyökerük azonban azonos. Azonos, hiszen az a réteg veti fel, amelynek tagjai többé-kevésbé hasonló problémákkal találják magukat szembe eddigi életpályájukon, s akikkel szemben azonosok a társadalmi elvárások.

— Mitől klub ez a klub?

— A rendszeres találkozásokról, től, — a remélhetőleg hamarosan kialakuló — törzsközösségtől. A klub látogatásával kapcsolatban el kell mondanom, nem kötjük semmiféle igazolványhoz, vagy tagdíjhoz a klubtagságot. Nyitva áll klubunk mindazon diplomások előtt, aki kíváncsi korosztályára, kor és „sorsársára”. A klubot egyébként közművelődési fórumként is felfoghatjuk, mert rendezvényeinkkel elsősorban a szakmai műveltség merev határainak eltörlésére, s a mindenkit egyaránt érdeklő témák feldolgozására, megvitatására törekszünk. A hangsúly a véleménycserén van, a diskurzuson, mely az adott témában kialakulhat mérnök és tanár, agronómus és jogász, közgazdász és orvos között.

— Milyen tematika szerint működik a klub?

— Egyelőre csak előadásokat tervezünk, mert a társaság még kiforratlan, nem állandósult a törzsgárdára, így spontán beszélgetésekre, vitákra kevésbé számíthatunk, mint például egy konkrét előadás kapcsán. Előadásainkat társadalmi munkában vállalják előadónk, mindenfajta anyagi juttatás nélkül. Vitaindító előadást tartott már nálunk, vendöknk, dr. Berencsi György professzor, dr. Besenyi Sándor, a SZOTE Marxizmus—Leninizmus intézetének adjunktusa. Következő meghívottunk dr. Dékány András, a JATE Filozófiai tanszékének tanársegédje lesz, aki az egzisztencializmusról tart előadást, dr. Berkes István sportörvost áprilusra hívtuk, s arra kérjük számoljon be a Moszkvai Olimpiáról.

— Milyen a klub látogatottsága?

— A legjobb szó erre, változó. Az első alkalommal összegyűltünk mintegy harmincan, de a második találkozóra jócskán csökkent a létszám. Eppen e második alkalom kapcsán vetődött fel bennünk a gondolat, talán a propagálással, a szervezéssel van baj. A szélesebb körű tájékoztatás érdekében végül úgy döntöttünk, hogy a közeljövőben levélben értesítjük a különböző vállalatok, üzemek, gyárak, intézmények vezetőit működésünkről, s megkérjük őket, propagálják ezt saját intézményükben. Rendezvényeink időpontját közözzük a Délmagyarországban, abban a reményben, hogy így többen szereznek róluk tudomást. Szeretném hangsúlyozni, a klub csak akkor töltheti be funkcióját, ha nemcsak a 30—40 év közötti értelmiség réteg képviselteti magát itt, hanem a most még hiányzó fiatalabb generáció is. Ötleletek, témajavaslatokat is szívesen veszünk, akár levélben, akár személyesen. A klub vezetését személyes felkérésre — tehát úgynevezett adminisztratív kinevezés útján — megfontolt felelősséggel vállaltam, amit pusztán azért említek, hogy az érdeklődők engem is felkereshetnek, a II. Belgyógyászati klinikán, vagy a 11-411-es telefonszámon.

Szegednek van tehát értelmiségi klubja. Egy olyan spontán csoportja, olyan társadalompolitikai-közművelődési fóruma, ahová mindenkit szeretettel és örömmel várnak, amennyiben mondani valója van „kor- és sorsársairól”, s amennyiben szakmai igényessége mellett korszerű műveltségre is igényt tart.

G. R.

Korunk problémáiról

(Folytatás az 1. oldalról.)

sőgenerációs, s így nem követhető, be megfelelő politikai tudati fejlődése.

Ugyanakkor a vita tisztázta azt, hogy a társadalmi érték és a gazdasági hatékonyság nem ellentmondásos fogalmak, s a társadalmi hatékonyság rendszerében összekapcsolhatók. Káros hordalékanyag ellenére a munkaszervezési helyzetéről és szerepéről szóló vita végső konklúziójában a gazdasági reform mellett foglalt állást.

Amiközben ez a vita folyt, a társadalmi valóságban megindult egy másik mozgás, amely ingadozást idézett elő a munkaszervezési politikai tudatában a rentábilis és nem rentábilis vállalatok problémáiról. E két vitával összefüggött az érdekviszonyokról és az érdekviszonyokkal összefüggő társadalmi magatartásformákról szóló vita. Utóbbi eredményeként ma már bizonyossá vált, hogy a szocializmusban is differenciált és strukturált érdekviszonyok vannak, amelyek közvetítők révén kapcsolódnak egymáshoz. Ugyanakkor az egyéni és csoportérdek, mint társadalmi érdek, konfliktusba kerülhet egymással. A konfliktus magatartásbeli következményét jelezte a kispolgáriságról szóló vita. A hetvenes években bővített újra-termelődtek olyan magatartásformák, amelyek a szocialista etika jegyében mindnyájan eltérünk, egész közgondolkodásunk elvet. A kispolgáriság problémáját, sajnos, erősen moralizáló módszerrel, a formális oldalról vizsgálták, s elmulasztották, a problémára vonatkozóan, a szocializmus önvizsgálatát.

A tulajdonviszonyokról szóló polémia — folytatta a miniszter — tanulsága az volt: ha nem működik megfelelően a nyilvá-

nosság, bizonyos tendenciák rejtett utakat próbálnak találni, s ezeken érvényesülni. Ez a vita, éppen a nyilvánosság torzulása miatt, politikai hajléssá vált, és politikai megosztást idézett elő. A probléma megint nem elvi, elméleti úton tisztázódott, hanem egy spontán folyamat során.

Pozsgay Imre hangsúlyozta, hogy az érintett magatartásbeli torzulások nem a reform, hanem egy korábbi időszak következményei. Bizonyítékul a kelet-európai szocialista országok példáját hozta, amelyek más-más gazdaságirányítást használnak, mégis ugyanazzal a magatartásbeli problémákkal küszködnek.

Valamennyi vita fölvetette a demokratizálás kérdését, olyan vonatkozásokban, hogy: megvan-e a magyar társadalomnak az a dinamikus intézményrendszere, amely a gazdasági hatékonyság és a szocialista, humanus értékek egységét megteremti és erősíti; hogy a mezőgazdasági termelés intézményesülése miatt adekvátabb a társadalmi szférában, mint az iparé. Külön felhívta a figyelmet arra, hogy a burzsoá, pluralista rendszerrel csak akkor tudunk szembenézni, ha az egypartrendszer következetes érdekképviseleten alapul.

Megnyitó beszédének befejező részében a miniszter röviden érintett néhány kulturális és oktatási problémát.

Kiemelte: immár hagyomány nálunk, hogy politikai kérdések is a kulturális életben fogalmazódnak meg. Ezért a kulturális életre túlságosan nagy teher hárul. — Utalt az 1973-as társadalomtudományi vitára, ahol felénkült a Lukács György tanítványai vezette „új baloldal”, mely a szocializmus gyakorlatát

s a szocializmus nevében elutasító politikai állásponttá lett.

Az oktatásügyről szólva elmondta, hogy a VI. ötéves tervben mindenekelőtt a közoktatás és a felsőoktatás reformját hajlítják végre, ezen belül is főként az általános iskola rendszerét fejlesztik. — Végül, egész társadalmi életünkre vonatkozóan, kiemelte az emberi tényező fontosságát, szerepének megnövekedett súlyát.

A konferencia a plenáris ülést követően különböző szekciókban folytatta munkáját. Az öt szekcióban megrendezett üléseken az ország minden részéből érkezett, több mint száz fiatal oktató és kutató vett részt. A két nap alatt nyolcvankét előadás hangzott el.

A filozófiai előadások két külön szekcióban kaptak fórumot, tekintettel változatos problémakörükre. Ezek az előadások többek között szóltak az ismeretelmélet, a nyelvfilozófia, korunk főbb filozófiai irányzatai, a vallás, társadalmunk kulturális és ideológiai életének aktuális problémáiról.

A közgazdaságtan és a politikai gazdaságtan szekciómunkájának keretében előadások hangzottak el a nemzetközi gazdasági élet fejlődéstendenciáiról, országunk gazdasági fejlődésének jellemzőiről.

A tudományos szocializmus szekcióülésén szó esett a nemzetközi munkásmozgalom és a jelenlegi nemzetközi politikai élet jelenségeiről, míg a szociológiai szekció előadásai társadalmunk aktuális problémáihoz (a társadalmi struktúra változásai, fiatal értelmiségiek helyzete, család) kapcsolódtak.

E. GY.